

Bemærkninger til forslaget

I. Konventionens forhistorie

I et forsøg på at mindske de menneskelige lidelser under krigsførelse har man gennem tiderne søgt at indgå internationale aftaler om forbud mod visse våbentyper. I 1899 og 1907 blev det på de store Haager-konferencer besluttet, at krigsførende parter ikke havde ubegrænset frihed i valget af våben til at skade fjenden, og at det skulle være forbudt at anvende våben, som efter deres art forårsager unødigt menneskelig lidelse. Dette førte konkret til, at man i 1899 forbød brugen af dum-dum-kugler (ekspanderende kugler).

Som et resultat af den første verdenskrigs rædsler, blev der i 1925 i Genève underskrevet en protokol om forbud mod brug af visse giftgasser og bakteriologiske våben.

Ved Genève-konventionerne af 12. august 1949 blev der vedtaget regler, som havde til formål at beskytte krigens ofre, herunder civilbefolkningen. I tilfølgelsesprotokol I fra 1977 fremhæves, at der ikke må benyttes våben, som forårsager overflødig skade eller unødige lidelser.

I løbet af 1970'erne blev det tydeligt, blandt andet som følge af erfaringerne fra Vietnam, at man måtte forsøge at nå til enighed om yderligere forbud mod eller begrænsninger i anvendelsen af visse våbentyper.

I perioden 1974-77 blev der i Genève afholdt en diplomatkonference, hvor man uden held forsøgte at forbyde visse typer af inhumane våben. I 1979 blev bestræbelserne fortsat i FN-regi, og resultatet blev konventionen af 10. oktober 1980 om forbud mod eller begrænsninger i brugen af visse konventionelle våben, som må anses for unødigt skadevoldende eller for at ramme i flæng, også kaldet konventionen om særligt inhumane konventionelle våben (CCW), eller 1980-konventionen. Konventionen er en såkaldt rammekonvention, hvor de konkrete forbud mod eller begrænsninger i anvendelsen af visse våbentyper indeholdes i de til konventionen knyttede protokoller. Oprindeligt er der til konventionen knyttet tre protokoller. Af disse omhandler protokol II forbud mod eller begrænsninger i anvendelsen af miner, lu-miner og andre mekanismer.

Efter at Folketinget den 2. april 1981 havde med-delt sit samtykke, ratificerede Danmark 1980-konventionen med tilhørende protokoller ved kongelig resolution af 18. juni 1982. Konventionen trådte i kraft den 2. december 1983. Ved bekendtgørelse af 12. december 1983 er konventionen og tilknyttede protokoller optrykt i Lovtidende C som nr. 114 på side 571.

Protokol II viste sig imidlertid ikke at sikre en tilstrækkelig beskyttelse af civilbefolkningerne. Under indtryk af det stadigt voksende humanitære problem som ureguleret og uansvarlig anvendelse af personelminer havde forårsaget, navnlig i den tredje verden, erkendtes det, at der bestod et behov for en ændring af det gældende regelsæt.

I begyndelsen af 1990'erne begyndte der at dannes en offentlig opinion for at indføre et totalforbud for anvendelsen af personelminer. I maj 1993 dannede således en række fremtrædende ikke-statslige organisationer Den Internationale Kampagne mod Landminer.

Frankrig med tilslutning fra bl.a. Danmark tog i efteråret 1993 initiativet til indkaldelse af en gennemgangskonference til drøftelse af forbedringer af det eksisterende regelgrundlag. Det viste sig dog tidligt under drøftelserne i ekspertgruppen af repræsentanter for de lande, der havde ratificeret konventionen samt en række observatører, som nedsattes med den opgave at forberede gennemgangskonferencen, at der ikke var tilstrækkelig tilslutning til at indlede substansforhandlinger om indførelse af et totalforbud, således som det var ønsket af flere lande, herunder Danmark. Baggrunden for modstanden mod et totalforbud var primært sikkerhedspolitiske overvejelser - personelminer er et billigt, letanvendeligt og effektivt våben i begrænsede konflikter, specielt når de anvendes uden restriktioner. Endvidere spillede eksportinteresser for visse stater utvivlsomt en ikke uvæsentlig rolle.

På gennemgangskonferencen, der måtte afholdes i tre samlinger, den sidste i perioden 22. april til den 3. maj 1996 før enighed kunne opnås, koncentrerede man i stedet arbejdet om at skabe grundlag for så vidtgående forbedringer som muligt af den bestående